

ՀԱՅ ՀՈԳԵԽՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՒԱՔ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

Յունիս 17 - 21 շրջանին Պրոմքս, Նիւ Եորքի Քարտիմըլ Սփիւմըմ Կեդրոնին մէջ տեղի ունեցաւ Հայ հոգեւորականներու միջազգային հաւաք՝ մասնակցութեամբ առաւել քան վաթսուն եկեղեցական հայրերու, որոնք եկած էին Հայաստանէն եւ այլեւայլ երկիրներէ:

Սոյն համագումարը՝ առաջինը իր տեսակին մէջ, առիթ ընծայեց որ հոգեւորականութիւնը զիրար ճանչնայ: Հաւաքին հրաւիրուած էին Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցւոյ բոլոր Արքեպիսկոպոսները, Եպիսկոպոսները, վարդապետները, արեւմտեան եւ քահանայները: Նիստերու մասնակցող հայրերը արծարծեցին զանազան հրատապ հարցեր, որոնք կը ծառաման այսօր հայ հոգեւորականութեան առջեւ, ինչպէս հոգեւոր վերազարթօնը Հայաստանի մէջ եւ ի սփիւռս աշխարհի, ծիսական բարեկարգութեան պահանջը, դպրեվանքերու համար ուսումնական միակերպ ծրագրի մը մշակումը եւ երիտասարդութիւնն ու եկեղեցին:

Հոգեւորականաց հաւաքը կազմակերպուած էր օրհնութեամբ Ն. Ս. Օծութիւն Տ. Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի: Վեհափառը գրով եւ բանի իր ուրախութիւնը յայտնած էր որ Եկեղեցւոյ իշխանները, այսինքն Եպիսկոպոսները, եւ հոգեւորականները քով քովի պիտի գային Եկեղեցւոյ հիմ հայրերու մօտ՝ խորհրդակցելու համար եկեղեցին շահագրգռող լուրջ հարցերու մասին:

Հակառակ այն իրողութեան որ հոգեւորականաց հաւաքը խորհրդակցութեան բնոյթ ունէր քան թէ պաշտօնական մուկրապետական հանգամանք՝ Գերշ. Տ. Խաթակ Եպս. Պարսամեան, Ամերիկայի Արեւելեան Թեմի Առաջնորդը, իր բարեգալստեան խօսքին մէջ յայտնեց որ ժողովին մասնակցող հոգեւորականներ կրնային ընել առաջարկներ, թելադրութիւններ եւ մոյմիսկ առնել որոշումներ՝ Եկեղեցւոյ ապագայ ընթացքը յստակացնելու համար:

Հայ Եկեղեցւոյ մուկրապետական աթոռներէն իւրաքանչիւրը կը մասնակցէր հաւաքին մերկայացուցիչներով: Մայր Աթոռէն ժամանած էին Գերշ. Տ. Պարգեւ Եպս. Մարտիրոսեան, Հոգշ. Տ. Աբրահամ Վրդ. Մկրտչեան եւ Հոգշ. Տ. Աբել Աբեղայ Օղլուգեան: Երուսաղէմի Առաքելական Աթոռը կը մերկայացնէին Գերշ. Տ. Յակոբ Եպս. Վարդանեան, որ կը փոխարինէր Տ. Թորգոմ Պատրիարքը, եւ Հոգշ. Տ. Ամուշաւան Ծ. Վրդ. Զղջամեան: Իսկ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութեան, մերկայացուցիչներն էին Գերշ. Տ. Մեսրոպ Եպս. Մուրաֆեան եւ Արժշ. Տ. Գրիգոր Քհնյ. Տաւատեան: Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը մերժած էր ռեւէ մերկայացուցիչ առաքելու:

Հոգեւորականաց հաւաքի կազմակերպման զօրավիգ կանգնեցաւ Հ. Բ. Ը. Միութեան Նախագահ Տիկին Լուիզ Սիմոն, որ հոգաց համագումարի բոլոր ծախքերը:

Ժողովական Հայրեր մախագահութեան պաշտօնին ընտրեցին Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Վաչէ Արքեպս. Յովսէփեանը, իսկ մախագահութեան որպէս անդամ՝ Եգիպտոսի Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Զաւէն Արքեպս. Զիմէիմեանը, Կեդր. Եւրոպայի Հայրապետական Պատուիրակ Գերշ. Տ. Մեսրոպ Եպս. Գրիգորեանը եւ Գերշ. Տ. Խաթակ Եպս. Պարսամեանը:

Վաչէ Սրբազան Հայրը իր զեկոյցին մէջ բազմաթիւ հարցեր մերկայացուց՝ ժողովի միւր դարձնելու համար: Նիստերու միջոցին, մերկայ գտնուող տասնչորս Եպիսկոպոսներ առանձին համոզուեցին խօսելու համար Եկեղեցւոյ մուկրապետութիւնը շահագրգռող այլեւայլ հարցերու մասին:

Ժողովական հայրերը բաժնուեցան վեց խումբերու մկատի առնելու համար հետեւեալ հարցերը.-

. Պետութիւն եւ Եկեղեցի փոխ-յարաբերութիւնը՝ մախագահութեամբ Յովնատամի Առաջ-մորդ Գերշ. Տ. Ոսկան Եպս. Գալփագեանի:

. Քրիստոնէական դաստիարակութեան գործը Հայաստամի մէջ՝ մախագահութեամբ Գամատայի Առաջմորդ Գերշ. Տ. Յովնան Եպս. Տէրտէրեանի:

. Յարամուսութիւններ եւ աղանդներ՝ մախագահութեամբ Գերշ. Տ. Մեսրոպ Եպս. Մու-թաֆեանի:

. Միութեան հարցը՝ մախագահութեամբ Գերշ. Տ. Զաւէն Արքեպս. Չիմչիմեանի:

. Երիտասարդական շարժումներ՝ մախագահութեամբ Աւստրալիոյ Առաջմորդ Գերշ. Տ. Աղան Եպս. Պալիօգեանի:

Իւրաքանչիւր խումբի մախագահը ընդհանուր հաւաքին մերկայացուց իր խմբակի ըրած առաջարկներն ու թելադրութիւնները որպէսզի կարծիքներու փոխամակութեան առիթ տրուի: Ասոնմէ գատ մերկայացուցեան մաեւ զամազան դասախօսութիւններ. -Պարզեւ Եպս. խօսեցաւ «Ղարաբաղի այսօրուան հոգեւոր եւ քաղաքական կացութեան մասին», Հ. Աբրահամ Մկրտչեան՝ «Հոգեւոր վերազարթումը Հայաստամի մէջ եւ Քրիստոնէական Քարոզչական Կեդրոնի գործունէութիւնը» միւթին շուրջ, Մեսրոպ Եպս. Գրիգորեան՝ «Հոգեւոր վերազարթումը Սփիւռքի մէջ» միւթին շուրջ, Զաւէն Արքեպս. Չիմչիմեան՝ «Հայ հոգեւորականին դերը համայնքային կեանքին մէջ», Հ. Սասուն Վրդ. Զմրուխտեան՝ «Երիտասարդութիւնը եւ Հայ Եկեղեցին» միւթին շուրջ, Տ. Մեսրոպ Քհմյ. Սա-րաֆեան «Հայ Եկեղեցւոյ առաքելութիւնը եւ դերը» միւթին շուրջ, Տ. Վազգէն Քհմյ. Մովսէսեան՝ «Թեքնոլոժիք միջոցներու օգտագործումը փոխ-յարաբերութիւններ զարգաց-մելու համար», Հ. Եզմիկ Վրդ. Պալեան՝ «Դպրեվանդներու համար միանձեւ ծրագիր մը որդեգրել» միւթին շուրջ: Այս մասին արտայայտուեցան մաեւ Հոգշ. Տ. Ամուշաւան Ծ. Վրդ. Զղջանեան՝ շեշտելով Երուսաղէմի Ժառանգաւորաց Վարժարանի եւ Ընծայարանի պարագան, եւ Տ. Մարտիրոս Քհմյ. Ծեւեան՝ Ս. Ներսէս Աստուածաբանական Դպրոցի կացութիւնը, եւ Հ. Արէլ Արդ. Օղլուգեան՝ Ս. Էջմիածնի հոգեւոր ճեմարանին մասին: Արժ. Տ. Ներսէս Քհմյ. Ներսէսեան խօսեցաւ հայկական ապտուածաբանական հանդէսի մը կարելիութեան մասին:

Համագումարը ի մասնաւորի երկար ժամանակ տրամադրեց խօսելով յարամուսական եւ աղանդաւորական շարժումներու տարածման մասին Հայաստամի մէջ: Հոգեւորականներ անհրաժեշտ տեսան որ Եկեղեցւոյ եւ Գթութիւն բարեգործական միութեան գործունէու-թիւնը համադրուի եւ Հայ Ժողովուրդը հայրենիքի մէջ իր հոգեւոր սնունդը ստանայ ուղղակիօրէն Մայր Եկեղեցիէն:

Հոգեւորականաց հաւաքը որոշեց զօրավիզ կանգնիլ Հայ Քրիստոնէական Քարոզչու-թեան Կեդրոնին: Ամոր առաքուող օգնութիւնը պիտի տնօրինէ մասնաւոր յանձնախումբ մը, որում կ'ամղամակցին Տ. Յովնան Եպս., Տ. Գրիգոր Քհմյ. Հայրապետեան, Տ. Վրթանէս Ա. Քհմյ. Գալայնեան, Տ. Գարեգին Քհմյ. Գասպարեան եւ Տ. Մեսրոպ Քհմյ. Սարաֆեան:

Հայաստամի կառավարութեան ուղղուած մամակին մէջ, հաւաքի մասնակիցները բաղ-ձամբ յայտնեցին որ Հայ Եկեղեցին պաշտօնապէս մկատուի Հայաստամի ազգային եկեղե-ցին: Իւրաքանչիւր դասախօսութեան վերջաւորութեան եղան հարց-պատասխան: Հաւաքը որոշեց աստուածաբանական հանդէս մը հրապարակել Տ. Ներսէս Քհմյ. Ներսէսեանի խմբագրութեան մէքեւ:

Ուրբաթ օրուայ միստին մերկայ էր մաեւ Հ. Բ. Ը. Միութեան ցկեանս մախագահ Տիար Ալէք Մամուկեան, որ խօսք առաւ եւ հակիրճ ուղերձ մը ըրաւ:

Հայ հոգեւորականաց հաւաքի ատենագրութիւնը՝ հանդերձ դասախօսութիւններու բնագիրներով եւ յարակից այլեայլ միւթերով, պիտի հրատարակուի առանձին հատորով:

ԴԻԻԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

